

EKO-OKULLAR PROGRAMI NEDİR?

Eko-Okullar Programı okul öncesi ile ilk ve ortaokullarda çevre bilinci, çevre yönetimi ve sürdürülebilir kalkınma eğitimi vermek için uygulanan bir programdır. Katılımcı yaklaşımıyla okullardaki öğrenciler hem çevresel konularda bilgi edinirler, hem de ailelerini, yerel yönetimleri ve sivil toplum kuruluşlarını (STK) çevresel konularda bilinçlendirmede etkin rol alırlar. Program, okullarda **ISO 14001/EMAS** üzerine kurulmuş bir çevre yönetim sisteminin uygulanmasını da sağlar.

Yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınma sürecinin uygulanmasına yardımcı olmak üzere, öğrenciler okulun çevresel etkilerini azaltmak için uygulanan **7 adım**'da etkin rol almak için yönlendirilirler. Dolayısıyla eko-okullar, sınıfta ders öğretmenin ötesine geçerek, toplumun diğer bölümlerinde de çevre duyarlılığının sağlanmasında rol almış olurlar.

Program, çevre için yapılan bütünsel bir okul faaliyetini kapsar ve uygulandığı okullardaki başarısı, *okul müdürü* başta olmak üzere *okul idaresinin* ve *öğretmenlerinin* ilgisine bağlıdır. Eko-Okullar programındaki en önemli ve bütünleştirici etken ise **öğrenci katılımıdır**. Komitenin yerel halkı ve yöneticileri bilinçlendirme çabaları ise öğrencilerde diyalog kurabilme becerilerini geliştirmeyi ve iyi bir yurttaşlık eğitimini sağlar.

HEM BİR PROGRAM HEM BİR ÖDÜL PLANI

Eko-Okullar Programı, okullara çevre eğitimi konusunda yol gösterici bir program sunmasının yanı sıra; program dahilinde yaptıkları çalışmalarda ve verdikleri çevre eğitimiyle üstün başarı sağlamış okullara **Yeşil Bayrak** ödülü vermesi nedeni ile aynı zamanda bir ödül planı olma özelliğini de taşır. Yeşil Bayrak, uluslararası düzeyde tanınan ve saygınlığı olan, çevreye duyarlı okulu simgeleyen bir **eko-etikettir**. Ödülün geçerlilik süresi 2 yıldır bu sebeple ödülün her iki yılda bir yenilenmesi gerekir Eko-Okullar uzun erimli bir programdır. Yeşil Bayrak ödül başvurusu ile ilgili bilgi ayrıca verilmektedir.

PROGRAMIN FAYDALARI

Programın uygulanması, öğrencilere çevre konusunda olduğu kadar, yaşamları boyunca kullanacakları ve başarılarını etkileyecek alışkanlıklar kazandırır.

ÖĞRENCİLER;

- Bir grup üyesidir ve yeni bir kimlik geliştirir,
- Grup çalışmasına alışır katılımcı bir yapı oluşturur,
- Sorunları tanıma, çözüm üretme, ve tartışma becerisi geliştirir,
- İnisiyatif kullanma, karar verme yeteneği gelişir,
- Plan yapma, rapor yazma becerisi gelişir,

- Tüketim alışkanlıkları değişir, savurganlık önlenir,
- Doğal kaynakları koruma bilinci gelişir.

Bunların yanında programın **OKULA** faydaları şöyledir;

- Temizlik ve düzenini sürekli kılar,
- Su ve elektrik tasarrufu öğrenci eliyle sağlanır,
- Okul öğrencilerce sahiplenilir,
- Okul, bulunduğu bölgenin merkezi durumundadır,
- Yerel, ulusal, hatta uluslararası boyutta tanınır,
- İsterse iletişim ağıımız kanalıyla ulusal ve uluslararası düzeyde etkileşir.

PROGRAM GEREKLERİ

Programın bir okulda başarıyla uygulanabilmesi için aşağıdaki gereklerin yerine getirileceğinden emin olunması gerekir.

- Okul müdürünün ve idarecilerin desteği,
- Çocukların, her aşamadaki etkinliklere ve karar alma mekanizmalarına katılma isteği,
- Çalışanların aktif katılımı,
- Uzun erimli bir değişimi teşvik etmek üzere harekete geçme isteği.

EKO-OKULLAR PROGRAMI NASIL UYGULANIR?

1. AŞAMA : KAYIT OLMA
2. AŞAMA : PROGRAMI YÜRÜTME
3. AŞAMA : ÖDÜL İÇİN BAŞVURUDA BULUNMA
4. AŞAMA : ÖDÜL YENİLEME

1. AŞAMA: KAYIT OLMA

Okul yönetimi ve programı yürütecek olan koordinatör öğretmen programı benimsemiş ve okullarında programı uygulamaya karar vermişlerse, <http://www.ekookullar.org.tr/> internet sayfamızda "üye ol" kısmından başvuru yapabilirler.

2. AŞAMA: PROGRAMI YÜRÜTME

Eko-Okullar Programına katılan okullar, kendi müfredatlarını programın kalbini oluşturan 7 ADIM'a adapte ederler. Bunlar;

1- Eko-Okullar Komitelerinin Kurulması:

İki ayrı komite kurulur. Bunlardan birincisi; okulun farklı sınıflarındaki öğrencilerin katılım sağladığı, yeterli sayıda (20-25) öğrenci ve bir koordinatör öğretmenden oluşan Eko-Tim'dir ve programın okuldaki yürütücüsüdür.

İkinci komite ise okul müdürü ya da başyardımcısı, okul aile birliği temsilcisi, programa katkısı olabilecek veliler, öğretmenlerden ilgi duyanlar, muhtar ve/veya belediye temsilcisi, okulun Eko-Okul öğrenci timi temsilcisi ve katılmasında yarar görülen diğer temsilcilerden oluşur ve ikinci komitenin görevi projenin okulda devamlılığını sağlamak, gerektiğinde Eko-Tim'e destek olmaktır.

2- Çevresel İnceleme: Okuldaki çalışma, okulun çevre üzerinde yarattığı etkileri incelemekle başlar. Öğrenciler, okulda atılan çöp miktarından altyapı (kanalizasyon, vb.)yetersizliklerine kadar her konuda incelemeler yaparlar. Bu aşamada tim okulun bir yıl boyunca ele alacağı konuyu belirler. Bunlar çöp-atık, su,

enerji ve biyolojik çeşitlilik temel konulardan biri olabilir.

3- Eylem Planı: Çevresel inceleme sonucu ortaya çıkan sonuçları değerlendirerek belirlenen önceliklere göre uygulanabilir, gerçekçi amaçlar ve bu amaçları gerçekleştirmek ve çevresel performansı arttırmak üzere bir eğitim-öğretim yılı için etkinliklerin takvimlendirilmesidir. Eylem Planları her eğitim-öğretim yılı için seçilen konuya göre hazırlanır ve sitemize üye girişi yapılarak ilgili alana yüklenir.

4- Gözlem ve Değerlendirme: Okulda belirlenen eylem planının öğrenciler tarafından takip edilmesini ve çalışılan konularda başarılı olunmasını sağlar. Aynı zamanda, okulda verilen çevre eğitiminin sürekliliğinin güvencesidir.

5- Müfredat Çalışması: Program, müfredattan ayrı yürütülen fakat müfredattan destek alarak yürütülmektedir. Amaç çevreye ilişkin konuların derslerde yeri geldiğinde vurgulu bir şekilde işlenmesinin sağlanmasıdır. Önemli bir nokta ise çevre eğitiminin tüm derslerde verilmesinin gerekliliğidir. Bu sebeple okuldaki tüm öğretmenlerin programı anlaması ve gönül vermesi gerekir.

6- Bilgilendirme ve Katılım: Veliler, yerel yönetimler, medya ve daha geniş bir kitle Eko-Okullar programında yer almaya başladıkça Yerel Gündem 21 de okullarda uygulanmaya başlanmış olur. Okullar, bilgi ve deneyim edinmek için diğer kuruluşlarla iletişime geçerler. Okullar yaptıkları çalışmalarla kendi çevrelerini de çevresel konularda duyarlı olmaya çağırırlar. Okul içerisinde ise yapılan etkinliklerin tüm okula duyurulması gerekir, bunun için en iyi yol okulda bir Eko-Okullar Panosu hazırlanması ve burada gerek proje ile ilgili gerekse genel çevre konularına yer verilmesidir.

7-Eko-İlke: Eko-İlke öğrencilerin seçtikleri konu ile ilgili ulaşmak istedikleri hedefleri ve değerlerini içeren okula özgü bir cümledir. Eko-İlke tüm öğrencilerin ve çalışanların üstlenip uygulayacağı ve çevre yararına olan faaliyetleri tarif eden bir eylem cümlesidir. Örneğin; "Kullanılmış alüminyum tenekelerin hepsini okuldaki geri dönüşüm kutusuna atacağız", "Çevre dostu temizlik ürünleri kullanalım" veya "Enerji tasarruflu lambalar kullanacağız" Eko-İlke olma özelliği taşıyan cümlelerdir.

Programın yürütme aşaması tüm bir yılı içine alan bir süreçtir. Bu süreç okulların çalışmalarının vakfımızca takip edilebilmesi için iki adet Etkinlik Raporu'nun, sitemize üye girişi yapılarak ilgili alana yüklenmesi gerekir. Bunlardan ilki; birinci dönem sonunda hazırlanan "1. Dönem Etkinlik Raporu"dur diğeri ise eğitim-öğretim yılı sonunda hazırlanan "2. Dönem Etkinlik Raporu"dur.

3. AŞAMA: ÖDÜL İÇİN BAŞVURUDA BULUNMA

Ödüle başvurmak için okulların **en az iki eğitim öğretim yılı** başından beri programda yer almaları gereklidir. Bu süre, öğretmenlerin ve öğrencilerin programa adapte olması, çalışmalarını tamamlaması ve çevrelerini bilinçlendirmeleri için gereklidir. Ayrıca, eylem planının en az üçte ikisini gerçekleştirmiş olması gereken bu okullar, Yeşil Bayrak Ödül başvurusu yaparlar. Başvurular, öğretim yılının ikinci döneminde yapılır. Başvuru yapılırken, "formlar" bölümünde yer alan "Yeşil Bayrak Ödül Başvuru Formu"nu doldurarak Yeşil Bayrak başvuru dosyası için gerekli soruların detaylı cevaplarının ve yapılan etkinliklerin açıklamalarıyla birlikte fotoğraflarının da yer aldığı CD yi vakfımıza gönderirler.

Çalışmalar, ulusal koordinasyon tarafından yerinde de denetlenerek başvuru sonuçlandırılır.

4. AŞAMA: ÖDÜL YENİLEME

Ödül iki yıl için geçerli olup, ikinci yılın sonunda ödül yenilemek gerekir. Bunun için aynı prosedürün takibi ile tekrar ödül başvurusu yapılır.